

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Logistiek en Economie
voltijd/deeltijd

Hogeschool Rotterdam

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Logistiek en Economie
voltijd/deeltijd

Hogeschool Rotterdam

CROHO nr.34436

Hobéon Certificering

Datum

5 april 2018

Auditpanel

De heer dr. J.W. Wierda
De heer T.J. Bonsing MSc BA
De heer drs. S.J.C.M. Weijers
De heer C. Sijtsma

Secretaris

De heers drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
BIJLAGE I	Scoretabel	25
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	31
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Rotterdam
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, NVAO-besluit 5 november 2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Logistiek en Economie
registratienummer croho	34436
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Professional bachelor
niveau opleiding	Hbo
graad en titel	Bachelor of Business Administration
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	-
locatie	Rotterdam
varianten	Voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	12 december 2017
contactpersoon opleiding	De heer dr. ir. R. E. de Vries r.e.de.vries@hr.nl

2. SAMENVATTING

Afgestudeerden van de opleiding Logistiek en Economie (hierna: LE) richten zich op de organisatie en beheersing van goederenstromen binnen bedrijven. Tijdens de vierjarige opleiding LE leert de student om logistieke processen te ontwikkelen, deze in te richten en uit te voeren.

De opleiding LE heeft raakvlakken met de hbo-bacheloropleiding Logistics Engineering. Laatstgenoemde heeft echter een meer technisch profiel en richt zich op technische aspecten van logistieke processen; bij LE staat de bedrijfseconomische kant van logistiek centraal. LE'ers studeren af als *Bachelor of Business Administration*, Logistics Engineers studeren af als *Bachelor of Science*, waarmee het verschil tussen beide opleidingen ook in de titulatuur tot uitdrukking komt.

De startende LE'er is na zijn opleiding toegerust om een (toekomstige) lijnfunctie te bekleden en als intermediair/manager te werken tussen verschillende (interne /externe) bedrijfsomgevingen. Hij is als 'generalist' in staat processen te verbeteren die veelal organisatorisch van aard zijn. Afgestudeerden komen terecht bij (internationale) transport- en distributiebedrijven, opslag- en overslagbedrijven, productiebedrijven, handelsondernemingen en brancheorganisaties.

De beginnend beroepsbeoefenaar is na zijn opleiding LE toegerust om logistieke processen te kunnen ontwikkelen, deze aan te sturen en uit te voeren. Hiermee zijn tevens de beroepsrollen beschreven: ontwikkelen van beleid en het aansturen en uitvoeren van vaak complexe taken. Bij LE ligt het accent duidelijk op het verbeteren van processen. In de terminologie van LE: optimalisatie van logistieke processen vanuit economisch perspectief.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het beroepsprofiel dat voor beide varianten geldt, is weliswaar op landelijk niveau vastgesteld maar heeft, mede door het Rotterdamse achterland, een herkenbare internationale component. Bij het formuleren van de set competenties is gebruik gemaakt van internationale standaarden op dit vakgebied. Ook de betrokkenheid van het werkveld is een sterk punt. Zo is de werkveldcommissie van de Rotterdamse LE-opleiding betrokken geweest bij het opstellen van de competenties. De onderzoekscomponent is in het competentieprofiel verankerd. De set competenties sluit aan bij de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerde LE'ers. De opleiding heeft een eigen profilering dat prima past binnen de regio en waarmee zij zich herkenbaar onderscheidt van de andere LE-opleidingen. Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding hanteert een curriculum dat er voor beide varianten op onderdelen iets anders uitziet. In beide varianten sluiten de thema's en projecten aan bij de beroepspraktijk. De theorie- en praktijkcomponent zijn in de kennisbasis verankerd. De onderzoekscomponent is in het curriculum verwerkt over alle studie jaren, de rol hierbij van kennisinstellingen, waaronder het lectoraat, kan nog LE nog duidelijker voor het voetlicht brengen voor LE-studenten. De internationale component verdient nog aandacht: deze kan LE op onderdelen nog verder ontwikkelen. Het team docenten is voldoende toegerust om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen. Waar kennis en kunde ontbreken, maakt LE gebruik van gastdocenten. De werkdruk van docenten blijft een punt van aandacht. De opleiding is voldoende kritisch naar zichzelf en kent tevens een kritische studentenpopulatie. Dit leidt bijvoorbeeld tot wijzigingen in het curriculum op basis van studentevaluaties. Kortom, zo stelt het auditpanel vast, LE is een dynamische en kritische opleiding.

Tijdens verschillende verandertrajecten, slaagt de opleiding erin om een onderwijsleeromgeving te creëren die studenten en docenten tevreden stelt. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3. Toetsing

LE beschikt over een goed uitgewerkt toetsstelsel waarbij formatieve en summatieve toetsen een plek hebben. Het niveau van de door het auditpanel bestudeerde toetsen representeert het bachelorniveau. Validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen zijn in orde, evenals de variatie in toetsen. De toets- en examencommissie nemen hun taken serieus en rapporteren op een inzichtelijke wijze over hun bevindingen. De inrichting van het afstudeertraject geeft studenten de gelegenheid om hun kennis en kunde te tonen in woord en geschrift. De wijze waarop de beoordelingsformulieren worden ingevuld is nog een nadrukkelijk punt van aandacht. Dat kan inzichtelijker en navolgbaarder. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als 'voldoende',

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

LE begeleidt haar studenten op een adequate wijze naar het afstuderen. De eisen die de opleiding aan het afstudeerwerk stelt, zijn duidelijk beschreven. De opleiding voert een streng cijferbeleid zo stelt het auditpanel vast: de lat ligt hoog. De door het auditpanel bestudeerde afstudeerproducten lopen wat kwaliteit betreft uiteen: van voldoende tot en met zeer goed. Het panel beoordeelt de eindwerken overeenkomstig het oordeel van de examinatoren van de opleiding. Op een aantal punten kunnen de afstudeerwerken nog verbeterd worden, met name daar waar het de gebruikte literatuur betreft en de onderbouwing van de door studenten gebruikte methodiek. Het auditpanel stelt in dit verband vast, dat het verbeterpunten betreft die LE prima kan opnemen binnen de onderzoeksmodule en binnen de kaders van de zg. *feedback*-groepen waarbij studenten hun ervaringen uitwisselen rondom het afstuderen. Het auditpanel beoordeelt standaard 4 als 'voldoende'.

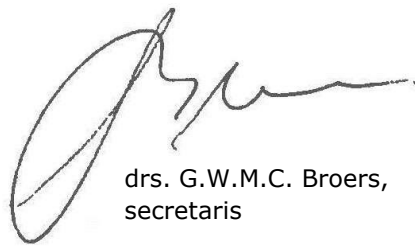
Algemene conclusie:

Met inachtneming van de beslisregels van de NVAO beoordeelt het auditpanel de bacheloropleiding Logistiek en Economie van de Hogeschool Rotterdam met het oordeel 'voldoende' voor de standaarden 2, 3 en 4 en 'goed' op standaard 1, als *overall* 'voldoende'. Het panel adviseert de NVAO dan ook de bacheloropleiding Logistiek en Economie van de Hogeschool Rotterdam in de varianten voltijd en deeltijd opnieuw te accrediteren voor de periode van zes jaar.

Den Haag, 5 april 2018

dr. J.W. Wierda,
voorzitter

drs. G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding LE maakt deel uit van het Instituut voor de Gebouwde Omgeving (IGO) van de Hogeschool Rotterdam. Centraal thema binnen het instituut staat de problematiek rond de duurzame ontwikkeling van grootstedelijke deltagebieden. De opleidingen binnen IGO werken samen vanuit een multidisciplinaire benadering aan thema's zoals: waterbeheer, logistiek, infrastructuur en de (her)bestemming van bouw in een leefbare en duurzame omgeving. Voor LE geldt verder dat zij zich richt op circulaire economie, ketensamenwerking, haven- en achterlandverbindingen en stadsdistributie inclusief voorraadbeheer en *warehousing*.

Deze samenwerking tussen de verschillende IGO-opleidingen heeft er onder andere toe geleid dat zij zg. praktijkintegratieprojecten opzetten en uitvoeren in het derde studiejaar. Studenten van de verschillende IGO-opleidingen werken daarbij in gemengde groepen samen aan een concreet vraagstuk uit de beroepspraktijk. Verder kent LE verschillende minoren, waaronder op het terrein van Distributie in de regio Rotterdam (nieuw), Inkoopmanagement en *Supply Chain Management*.

LE ziet zichzelf als een logistieke opleiding waarvan de kennisbasis behalve uit logistieke ook uit economische, ICT en bedrijfskundige componenten bestaat. Zij positioneert zich daarbij als een typisch Rotterdamse opleiding door binnen distributie het accent te leggen op aspecten die voor de regio Rotterdam van belang zijn en kenmerkend zijn (zie standaard 1 onder 'profilering').

Hogeschool Rotterdam biedt de opleiding LE aan in de varianten voltijd en deeltijd. De opleiding overweegt een doorontwikkeling van beide varianten, eventueel met andere verwante deeltijdopleidingen binnen de hogeschool.

Voor beide varianten geldt een identiek competentieprofiel. Om tegemoet te komen aan het specifiek karakter van beide doelgroepen, zijn de curricula op onderdelen verschillend opgebouwd. De voltijdvariant heeft het aantal studenten de afgelopen zes jaar zien verdrievoudigen; zo kende deze variant in 2016 een instroom van 315 studenten. In het werkveld is veel vraag naar afgestudeerde logistici, getuige het gemak waarmee afgestudeerden na afronding van deze LE-opleiding een baan vinden.

Vorige accreditatie

De opleiding LE is in 2010 positief beoordeeld door een auditpanel, in april 2011 gevolgd door een NVAO accreditatie. Het auditpanel was over de hele linie positief over LE; er waren een beperkt aantal aandachts- of verbeterpunten. Deze vatten we hierna kort samen en geven tevens aan welke maatregelen de opleiding heeft genomen.

Aandachtspunt/verbetermaatregel	Actie opleiding
Met betrekking tot de toetsing van afstudeerwerken merkte het auditpanel op dat de wijze waarop de beoordelingsformulieren zijn ingevuld, verbetering behoeft.	De opleiding neemt maatregelen zodat beoordelaars de beoordelingsformulieren correct invullen en voorzien van meer uitgebreide informatie over de beoordeling. We komen hier bij Standaard 3 op terug.
Bij afstudeerduo's was niet duidelijk wat de bijdrage van de individuele student is.	De afstudeeropdracht voeren studenten individueel uit.
Ten tijde van de audit in 2010 stelde de opleiding verbeterplannen voor de rendementen op, het auditpanel adviseerde daarnaast om instroomgesprekken te voeren.	De opleiding heeft de begeleiding van studenten, met name in de eerste studiefase, verder geïntensiveerd.

Deze rapportage

De bevindingen in deze rapportage gelden voor de voltijd én deeltijdvariant van de opleiding LE. Daar waar beide varianten substantieel van elkaar verschillen, maken wij daar melding van.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Profilering

De Rotterdamse opleiding LE onderscheidt zich van de andere LE-opleidingen door de nadruk te leggen op distributie, inclusief *warehousing* en voorraadbeheer, binnen de vakgebieden logistiek, economie, bedrijfskunde en ICT. Zij positioneert zich daarbij als een 'typisch' Rotterdamse opleiding en legt binnen distributie het accent op die aspecten, die voor de regio Rotterdam van belang zijn: distributie vanuit de haven naar het achterland, distributie in een grootstedelijke omgeving en de distributie rond de bloemen- en groenteveiling in de regio Groot-Rotterdam, waartoe onder andere het Westland behoort. In dit verband is het van belang om op te merken dat LE de Rotterdamse logistieke context voor haar deeltijdstudenten als een 'proeftuin' beschouwt: wat zij bij de Rotterdamse LE-opleiding leren, kunnen zij ook elders toepassen. Tot de profilering van LE behoren verder onderzoeksthema's waartoe 'Distributie China-Europa' en 'Haven achterlandverbindingen' behoren. De onderzoeksthema's Bouwlogistiek, Stadsdistributie en Zorglogistiek zijn prominent in de opleiding aanwezig. Met deze profilering onderscheidt de Rotterdamse LE-opleiding zich duidelijk van andere LE-opleidingen. LE kan haar internationale netwerk wel nog meer integreren binnen de opleiding om zo haar ambities, die het auditpanel ondersteunt, verder aan te scherpen.

Beroepsprofiel

LE leidt professionals op die logistieke processen ontwikkelen, aansturen en uitvoeren vanuit de domeinen transport, *warehousing*, productie en *supply & demand chain management*. Daarmee heeft de opleiding tevens de drie beroepsrollen benoemd waar zij voor opleidt: ontwikkelen van beleid, het aansturen en uitvoeren van werkzaamheden. Bij LE'ers ligt het accent op het zo optimaal mogelijk laten verlopen van logistieke processen vanuit een economisch perspectief, zowel binnen organisaties als in een keten van bedrijven.

Vatten we het LE beroepsprofiel samen, dan ontstaat het volgende beeld. LE leidt logistici op die op basis van kwalitatieve en kwantitatieve analyses beroepsvraagstukken oplossen. Ze kunnen een situatie herontwerpen waarbij processen, aansturing, informatievoorziening, organisatie en de strategische doelen op elkaar zijn afgestemd. Binnen het beroepenveld, waar afgestudeerde LE'ers terechtkomen, spelen ketenregie en samenwerking, ICT en duurzaamheidsaspecten een belangrijke rol.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding haar studenten opleidt vanuit een duidelijk beroepsprofiel dat aansluit bij de eisen van het werkveld. De opleiding is een generieke logistieke opleiding met een focus op distributie. Zij heeft zicht op de plek op de arbeidsmarkt waar LE'ers na hun afstuderen terechtkomen; volgens het auditpanel een belangrijke voorwaarde om een beroepsprofiel op te stellen en te hanteren dat aansluiting biedt op de arbeidsmarkt. De opleiding voldoet hier in ruime mate aan.

Een behoorlijk deel van de studenten komt terecht in een productie-omgeving en vindt ook een behoorlijk aandeel van stages en afstudeeronderzoek bij productiebedrijven plaats.

Eindkwalificaties en niveau

De LE-opleidingen hebben in landelijk verband een set eindkwalificaties geformuleerd die aansluit op de eisen van het werkveld. In dit landelijk vastgesteld document zijn de BBA-competenties (*Bachelor of Business Administration*) verwerkt die op hun beurt zijn gebaseerd op de beroepsrollen die binnen het economisch domein gelden.

Het competentieprofiel LE bestaat uit drie specifieke logistieke competenties en twee algemene hbo-competenties. Deze zijn door de opleiding geoperationaliseerd en daardoor toetsbaar. Ter illustratie geeft het auditpanel de volgende voorbeelden: (1) het kunnen formuleren van beleid op één of meerdere domeinen van logistiek, (2) het kunnen inrichten, beheersen en verbeteren van logistieke processen en (3) het leveren van een bijdrage aan het ontwikkelen van relaties, ketens en netwerken in samenhang met economische ontwikkelingen. De LE-opleidingen hebben bij het vaststellen van de competenties gebruik gemaakt van input vanuit het logistieke werkveld. De Rotterdamse LE-opleiding krijgt rechtstreeks informatie uit het werkveld en via de leden van de werkveldcommissie.

De eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de Dublin Descriptoren. Op basis van complexiteit en de mate van zelfstandigheid zijn zij onderverdeeld in drie beheersingsniveaus. De uitwerking in prestatie-indicatoren leidt ertoe dat een goed beeld ontstaat van de inhoud van de werkzaamheden van de LE'er. Voor de opleiding betekent dit dat goed toetsbaar is in welke mate de student aan de prestatie indicatoren en uiteindelijk aan de eindkwalificaties voldoet. De opleiding wijst er wel op, dat de operationalisering van de (deel)competenties complex is in gebruik omdat het aantal indicatoren erg omvangrijk is en om regelmatige herziening vraagt. Wellicht, zo geeft de opleiding aan, is hier vereenvoudiging mogelijk. Dit laatste, vereenvoudiging, ondersteunt het auditpanel.

Onderzoek

In het competentieprofiel is duidelijk aangegeven dat afgestudeerden van de opleiding LE beschikken over onderzoekend vermogen: 'De LE'er voert onderzoek uit door middel van analyse en vertaalt externe en interne ontwikkelingen naar consequenties voor de organisatie en haar stakeholders'. Het onderzoeksaspect komt verder ook meer impliciet terug in eindkwalificaties en doelstellingen. Dit geldt met name daar waar sprake is van onderzoek dat de LE'er zelf of in samenwerking met anderen uitvoert en daarbij tevens in staat moet zijn om daarbij reeds beschikbaar onderzoek te betrekken.

Internationalisering

Het auditpanel stelt vast na bestudering van het competentieprofiel en de bijgeleverde documentatie alsmede op basis van de auditgesprekken, dat de internationale component meer dan voldoende vertegenwoordigd is in de set (deel)competenties én bij de totstandkoming ervan. Zo is gebruik gemaakt van standaarden zoals geformuleerd door de *European Logistics Association* en wordt er verwezen naar de *European Certification Board of Logistics* en de *Council of Supply Chain Management Professionals*.

Tevens heeft LE zicht op internationale ontwikkelingen door deel uit te maken van het Europees netwerk van logistieke opleidingen. Het Rotterdamse werkveld is nauw betrokken bij de vakinhoudelijke component van de competenties. Vertegenwoordigers van het werkveld geven tijdens de audit aan, en de opleiding sluit zicht hierbij aan, dat de internationale oriëntatie het duidelijkst naar voren komt in de uitwerking van de sociale- en communicatieve competentie. Voor een LE'er is het uitermate belangrijk om in ieder geval in het Engels, en bij voorkeur ook, gelet op het Rotterdamse achterland, in Duits te kunnen communiceren. De opleiding voldoet hieraan (zie standaard 2).

De opleiding is op zoek gegaan naar een bredere vertegenwoordiging van het internationale werkveld in de beroepenveldcommissie, met name vanuit de hoek van ICT en *supply chain management*. De commissie is recent met vertegenwoordigers uit deze branches uitgebreid.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast, dat de LE-opleidingen op landelijk niveau een set (deel)competenties hebben opgesteld die passend zijn voor het bachelorniveau en voor het vakgebied LE.

De Rotterdamse opleiding heeft een profilering die goed aansluit op deze set competenties en op de context waarbinnen zij functioneert: de regio Rotterdam, het Westland en hun wereldwijde achterland. Het LE-werkveld is veelal internationaal, en dat komt terug in zowel de profilering als in de competenties. Aansluitend op de profilering en de set competenties beschikken de LE-opleidingen in landelijk verband en de Rotterdamse opleiding zélf over goede internationale contacten. De onderzoekscomponent is expliciet verwerkt in de set competenties en keert daarnaast indirect terug bij verschillende andere competenties. De goed uitgewerkte set competenties, de duidelijk herkenbare internationale component, de werkveldcommissie met een goede vertegenwoordiging uit de branche, de stevige verankering van de onderzoekscomponent in de competenties en de duidelijk onderscheidende en goed op de regio aansluitende Rotterdamse proflering, leiden tot het oordeel 'goed' voor standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Opleidings specifieke voorzieningen worden beoordeeld, tenzij het gaat om instellingsbrede voorzieningen waarover bij de ITK al is gerapporteerd.

Bevindingen

Visie op en uitgangspunten van het onderwijs

De opleiding hanteert een visie waarbij de beroepspraktijk centraal staat. De afgestudeerde beschikt over een 'degelijke kennisbasis', een 'professionele identiteit' en ontwikkelt zich tijdens maar ook na zijn afstuderen tot een echte professional. De opleiding biedt haar studenten daartoe een voldoende solide basis.

Wat betreft de didactiek staan inclusiviteit, differentiatie, activerende werkvormen en samenwerking tussen studenten onderling en tussen docenten en studenten centraal. Tot de uitgangspunten van het onderwijs behoren onder andere: (1) de voorbereiding van de student op de binnenlandse en buitenlandse arbeidsmarkt, (2) het in toenemende mate verantwoordelijkheid nemen van de student voor zijn eigen leerproces en (3) het aanbieden van een vierjarig curriculum dat studenten de mogelijkheid biedt om daarbij óók eigen accenten te zetten. Uit de gesprekken van het auditpanel met alumni, studenten en vertegenwoordigers van het werkveld blijkt dat de opleiding hierin slaagt. Wel kan de opleiding haar visie en profilering nadrukkelijker uitdragen naar studenten. Op dit terrein bestaan er voor studenten nog vraagtekens.

Opleidingscommissie

LE heeft een opleidingscommissie die bestaat uit drie docenten en drie studenten. Tot hun takenpakket behoren onder andere het advies uitbrengen aan het management over de Onderwijs- en ExamenRegeling en gevraagd en ongevraagd adviseren van het management over onderwijsaangelegenheden. De commissie is in het studiejaar 2016-2017 vier keer bijeen geweest. Het auditpanel heeft het jaarverslag 2016-2017 bestudeerd en stelt vast dat tijdens deze vergadering relevante onderwerpen aan bod komen. Voorbeelden van thema's die toen aan bod zijn geweest: Engelstalig onderwijs, internationalisering, toetsen en het nieuw ontwikkelen van projecten. Het auditpanel stelt vast dat de opleidingscommissie naar behoren functioneert en zich richt op onderwerpen die ook tijdens de audit naar voren kwamen.

Curriculum, voltijd en deeltijd

Voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant van de opleiding geldt een studieduur van vier jaar. Ieder studiejaar is onderverdeeld in vier onderwijsperioden. LE biedt een module in de regel aan in blokken van drie (voltijd) en vier (deeltijd) aaneengesloten contacturen. Voor deeltijdstudenten geldt dat zij bij aanvang van de studie beschikken over twee jaar relevante, binnen logistiek passende, werkervaring. Zij dienen daarnaast al taken uit te voeren op mbo-plus niveau. De werkplek dient de deeltijdstudent voldoende mogelijkheden te bieden om zelfstandig en met toenemende verantwoordelijkheid door te groeien naar het hbo-bachelorniveau. De opleiding besteedt aan dit aspect bij de instroom en tijdens de eerste fase van de deeltijdstudie aandacht door individuele gesprekken met deeltijdstudenten. Ook brengt LE dan kennislacunes in beeld, bijvoorbeeld op het terrein van wiskunde. Zijn er kennislacunes, dan biedt LE de student de mogelijkheid om extra lessen in de keuzevakruimte te volgen.

Voltijd en deeltijd, een korte schets

Voor het vierjarig voltijdcurriculum geldt, dat theorie en praktijk elkaar afwisselen. In de eerste helft van de studie volgt de student vooral kennisgestuurde en praktijkgestuurde modules, in het derde studiejaar gevolgd door een uitgebreide stage waarna de student opnieuw een aantal modules volgt waaronder het praktijkintegratieproject. Studenten werken dan gedurende twee onderwijsperiodes aan een opdracht met studenten van andere IGO-opleidingen. Verder is er sprake van student-gecentreerd onderwijs waarbij LE haar studenten de mogelijkheid biedt om een deel van de opleiding zelf in te kleuren en daarbij keuzemodules te volgen. In het laatste studiejaar volgt de student een minor en studeert hij af. Studieloopbaanbegeleiding maakt deel uit van het vierjarige curriculum.

Voor het eveneens vierjarige deeltijdcurriculum geldt dat studenten in de eerste helft van de studie met name vakinhoudelijke kennis verwerven. Hierna volgt hij profileringsprogramma's waarvoor LE twee keer 30 EC's reserveert. Vanaf de start van de studie moeten deeltijders door het maken van bedrijfsopdrachten een link leggen tussen de opleiding en hun werkplek. LE biedt deeltijdstudenten studieloopbaancoaching aan in de vorm van loopbaanontwikkeling. Voor deze studenten geldt eveneens dat zij hun studie voor een deel zelf vorm kunnen geven, onder andere via het profileringsprogramma (deeltijders volgen geen minor). Het deeltijdcurriculum is de laatste vijf jaar regelmatig veranderd, hetgeen tot een kritische houding leidde van deeltijders. Zo is het driejarig curriculum omgezet in een vierjarig curriculum. De opleiding wijst er op, dat een aantal kinderziekten nog niet geheel is uitgebannen en dat de deeltijdvariant extra aandacht behoeft. De studententevredenheid van deeltijders loopt nog achter bij die van de groep voltijdstudenten, hoewel inmiddels bij hen een opwaartse trend zichtbaar is.

Bij beide opleidingsvarianten is sprake van een curriculum met een vast stramien maar tevens studenten voldoende mogelijkheden biedt om hun eigen interesses te volgen. De samenhang tussen de verschillende modules is wel nog een punt van aandacht, zo blijkt o.a. uit notulen van de opleidingscommissie. In dit verband merkt het auditpanel op dat LE werkt aan omvangrijkere programmaonderdelen waarbij de kennis- en praktijkgestuurde modules nauwer verbonden zijn. Ten tijde van de audit was de opleiding al bezig met het verbeteren van het curriculum, waaronder het vernieuwen van bestaande projecten. De speerpunten ketensamenwerking en distributie kunnen in de vorm van actiepunten nog meer voor het voetlicht treden dan thans het geval is.

Kennisbasis en externe validering

De curriculumcommissie heeft samen met het docententeam van LE het competentieprofiel uitgewerkt tot een LE-kennisbasis (BoKS). De beroepenveldcommissie van LE is betrokken geweest bij de uitwerking van het beroepsprofiel in doelstellingen en bij het opstellen van de kennisbasis en heeft vervolgens beide gevalideerd. Door contacten van docenten met de praktijk (via studentstages, opdrachtgevers van bedrijfsprojecten, gastsprekers, enz.) zorgt LE ervoor dat de actualiteit van het curriculum geborgd is. In dit verband zijn ook de contacten voor LE van belang met beroepsverenigingen waaronder de Vereniging Logistiek Management en het *European Forum of Logistics Education*.

Didactiek en instroom

Tijdens hoor- en werkcolleges verwerft de student kennis, met name in de eerste helft van de opleiding. Daarnaast nemen studenten deel aan vaardigheidstrainingen in de vorm van practica en werken zij aan zelfstudieopdrachten. LE biedt haar studenten excursies aan naar logistieke bedrijven in, met name, de Rotterdamse regio. Het auditpanel stelt vast dat het pallet aan didactische werkvormen voldoende breed is, van kennisclips of filmpjes van *Youtube* tot en met het inhuren van acteurs bij de module Human Resource Management.

Zowel voltijd- als deeltijdstudenten nemen deel aan projecten. Zo werken studenten gedurende drie maanden in groepen van maximaal vijf personen en onder begeleiding van een docent aan het oplossen van praktijkvraagstukken. Bij de start van een project nodigt LE de opdrachtgever uit om de opdracht toe te lichten en om vragen van studenten te beantwoorden. Binnen IGO-verband werken studenten van verschillende IGO-opleidingen samen aan een praktijkintegratieproject. Zij werken dan, ieder vanuit een andere achtergrond en invalshoek, aan een innovatieve projectopdracht. Onderzoeksthema's hierbij zijn onder andere: Circulaire economie, Ketensamenwerking en De stad als systeem. Deze projectopdrachten zijn veelal afkomstig van regionale organisaties waaronder: Rotterdam-Centrum, Rotterdam Coolhaven en Merwede4 Haven. Het auditpanel stelt vast dat LE de regio betreft bij de inhoud en de vormgeving en uitwerking van, met name, het praktijkdeel van het curriculum.

Studenten geven aan matig tevreden te zijn over de gehanteerde werkvormen binnen het kennisgestuurde onderwijs. Docenten zetten thans nieuwe, meer activerende werkvormen in om studenten 'meer in beweging' te krijgen.

Het eerstejaarsrendement verdient nog verbetering. De opleiding merkt in dit verband op dat diversiteit een 'weerbaarstig vraagstuk' is, alle maatregelen op het terrein van inclusiviteit ten spijt. Het auditpanel is te spreken over de maatregelen die de opleiding op dit terrein neemt, van extra lessen wiskunde tot en met specifieke interventies bij de mbo-instroom. Extra coaching in de propedeuse leidde tot een hoger toetsrendement maar nog niet tot een hoger propedeuserendement. Vanaf het huidige studiejaar splitst LE bij verschillende modules een aantal gemengde (mbo, havo, vwo) klassen om de groep mbo's zo extra aandacht te kunnen geven. De opleiding verwacht overigens, dat een deel van de groep mbo'ers zal kiezen voor de tweejarige *Associate degree* Logistiek Management.

Stage en bedrijfsopdrachten

Voltijdstudenten lopen stage, deeltijdstudenten voeren bedrijfsopdrachten uit. Voltijders volgen in hun derde studiejaar een stage, werken daarbij aan een stage-onderzoeksopdracht en voeren daarnaast reguliere taken uit die kenmerkend zijn voor een LE'er. Op de hogeschool neemt de student dan deel aan intervisiebijeenkomsten, als onderdeel van studieloopbaan-coaching, die geheel in het teken staan van studentstages en waarbij studenten hun ervaringen uitwisselen.

Voor deeltijdstudenten geldt dat zij de theorie van de opleiding toepassen binnen hun eigen werkomgeving door bedrijfsopdrachten uit te voeren. Essentieel hierbij is, dat de student op de werkplek laat zien dat hij de opdracht naar behoren uitvoert en beschikt over groeipotentieel van mbo-plus naar een op bachelorniveau functionerende beroepsbeoefenaar. Bij de begeleiding van de deeltijdstudent is de loopbaanontwikkeling één van de centrale punten. De bedrijfsopdrachten voert de deeltijder gedurende zijn hele studie uit. Deze duren één semester en zijn in het derde en vierde studiejaar gekoppeld aan de door de student gekozen profileringsprogramma (zie hierna onder 'Differentiatie'). De begeleiding door de opleiding bestaat uit ondersteunende ('flankerende') modules en intervisiebijeenkomsten.

Begeleiding

De studieloopbaancoach/loopbaanbegeleider spreekt met studenten over hun studievoortgang en over te ondernemen studieactiviteiten. Naarmate de student in zijn studie vordert, wijzigt de inhoud van de begeleiding. In het eerste studiejaar staan de studievaardigheden centraal, in het vierde studiejaar is het accent van de begeleiding verlegd naar beroepsoriëntatie.

Student en begeleider voeren per studiejaar minimaal vier gesprekken waarbij zij het studentportfolio bespreken. Alle afspraken worden vastgelegd in een persoonlijk activiteitenplan. De loopbaanbegeleider zou gericht zijn op het coachen van studenten en het leveren van een bijdrage aan de binding tussen studenten onderling en tussen de studenten en de opleiding. Studenten ervaren deze coaching als wisselend. Er zou een duidelijkere opdracht moeten zijn voor de loopbaandocent.

Voor de deeltijdstudent geldt, dat hun loopbaanbegeleiding sterk gerelateerd is aan de bedrijfsopdrachten. Deeltijdstudenten maken vanaf het eerste studiejaar deel uit van een 'stamgroep'. Deze fungeert de rest van hun opleiding als een leergemeenschap onder leiding van een loopbaanbegeleider. Iedere deeltijdstudent beschikt over een Persoonlijk OntwikkelingsDossier waarin hij zijn ervaringen en zijn groei als logistiek professional beschrijft.

Tijdens de afstudeerstage wordt de student door twee personen begeleid: de bedrijfsbegeleider vanuit het bedrijf en de afstudeerbegeleider vanuit LE. Laatstgenoemde heeft ieder drie weken contact met de student over de voortgang van zijn afstudeeropdracht. Tevens leest hij de tussenproducten (bijv. verslagen) van studenten en levert commentaar hier op tijdens mondelinge besprekingen. De afstudeerbegeleider bezoekt het bedrijf waar de student werkt of stage loopt. Bedrijfsbegeleider en afstudeerbegeleider voeren een functioneringsgesprek met de student waarvan de resultaten een rol spelen bij de beoordeling. De bevindingen worden vastgelegd.

Differentiatie

LE biedt haar studenten een raamwerkprogramma aan met daarnaast de mogelijkheid voor studenten om hun eigen interesses binnen het vakgebied te volgen. Zij kunnen eigen accenten leggen en een persoonlijk profiel volgen.

Voor voltijd- en deeltijdstudenten zien deze differentiatiemogelijkheden er iets anders uit. Differentiatie vindt niet alleen plaats binnen projecten en stages, maar ook door het volgen van keuzeonderwijs, minoren, profileringsruimte en het honoursprogramma. Voltijdstudenten kunnen binnen het keuzeonderwijs kiezen voor een verdieping in het vakgebied op terreinen zoals logistiek in de gezondheidszorg, bouwlogistiek en *global supply chains*. Deeltijdstudenten kunnen kiezen uit bijvoorbeeld data-analyse, *forecasting* en conflicthantering. Voltijdstudenten kiezen uit minoren op het terrein van Distributie in en rond Rotterdam, *Supply chain management* en Inkoopmanagement. Zij kunnen ook andere minoren volgen binnen de Hogeschool Rotterdam, bij andere hogescholen in Nederland of in het buitenland. Deeltijdstudenten volgen geen minor maar twee profileringsprogramma's. Vanaf het huidige studiejaar maken zij daarbij een keuze uit: *Supply chain management*, Inkoopmanagement en Strategie of maken zij een keuze uit het aanbod van verwante deeltijdopleidingen binnen de hogeschool. Tenslotte biedt LE haar voltijdstudenten de mogelijkheid om een honoursprogramma te volgen dat een apart aanbod aan keuzemodulen omvat. Een beperkt aantal LE-studenten volgt dit honourstraject.

Onderzoeksvaardigheden en lectoraat

Het LE-profiel bevat een competentie op het gebied van onderzoek. Verschillende andere competenties zijn direct of indirect gerelateerd aan onderzoek. Zo moeten studenten resultaten van onderzoek kunnen presenteren en betrekken bij hun handelen in de beroepspraktijk. Het curriculum van beide varianten bevat een onderzoekslerlijn met kennis- en praktijkgestuurd onderwijs. In de deeltijd komt de onderzoekslerlijn vooral terug in de projecten en de bedrijfsopdrachten. Behalve bij de onderzoeksmodule, keert de onderzoekscomponent gedurende de hele opleiding ook terug bij andere modules.

Voor de voltijdstudenten geldt dat zij leren om zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek uit te voeren, kennis te maken met een onderzoekscyclus en leren zij over onderzoeksresultaten te rapporteren. In het eerste studiejaar volgt de voltijdstudent de module *Onderzoek en rapportage*. In de daaropvolgende jaren volgt de student de modules *Onderzoeksvaardigheden* en *Onderzoek in de praktijk*. Zij voeren onderzoek uit binnen het project *Business case*, bij hun stage en hun afstudeeropdracht. Deeltijdstudenten volgen de modules *Onderzoek en Logistiek* met Excel. Vervolgens leren zij een onderzoeksplan op te stellen en maken zij kennis met onderzoeksmethodieken.

De Hogeschool Rotterdam beschikt over een lectoraat Haven- en Stadslogistiek. Een van de docenten is voor zijn promotie aan dit lectoraat verbonden. LE kan dit lectoraat meer inzetten bij haar onderwijs, met name bij het vormgeven van de onderzoekscomponent. Daarnaast kent de hogeschool het *RDM Centre of Expertise* dat een rol speelt bij de borging van de professionele oriëntatie van het LE curriculum, in het bijzonder door de *Communities of Practice* op het terrein van logistiek. Studenten geven aan dat zij de onderzoekscomponent binnen de opleiding als voldoende ervaren: deelvaardigheden als methoden en technieken beoordelen zij als voldoende. Wel zijn zij kritisch over het feit, dat voor hen niet duidelijk is wat LE zélf aan onderzoek doet en is voor hen evenmin duidelijk wat de rol van het lectoraat en het RDM Centre of Expertise is. Dat kan de opleiding meer voor het voetlicht brengen.

Internationalisering

Studenten LE functioneren in de beroepspraktijk veelal binnen een internationale omgeving. Reden voor de opleiding om aan alle competenties een internationale component toe te voegen. Dit betekent bijvoorbeeld dat het voltijdcurriculum modules bevat op de terreinen Engels en Duits. In de voltijd is jaarlijks één project Engelstalig, het zesde semester is vrijwel geheel Engelstalig. De minor *Supply Chain Management* is Engelstalig. Een kwart van de literatuur is Engelstalig. De opleiding nodigt in een enkel geval buitenlandse gastdocenten uit.

Voor zowel voltijd- als deeltijdstudenten geldt dat zij via stage of via hun werk in aanraking komen met het internationale werkveld. LE besteedt in het curriculum aandacht aan internationaal zakendoen en *cross cultural management*. Verschillende projecten richten zich specifiek op het internationale werkveld waaronder: *Transport Mode Choice* en *European Distribution*. Ook besteedt de opleiding aandacht aan de internationaal geldende wettelijke kaders op het terrein van arbeid en transport.

Studenten kunnen in het buitenland stage lopen en deelnemen aan excursies naar het buitenland. Ook kunnen zij studieonderdelen, waaronder minoren, volgen in het buitenland waarbij de examencommissie vooraf toestemming moet verlenen. Er is sprake van studentuitwisseling waarbij buitenlandse studenten in het derde studiejaar Engelstalig onderwijs volgen. LE onderhoudt contacten met partnerhogescholen in het buitenland. Uit een alumni-enquête blijkt dat een meerderheid van de respondenten van mening is dat LE haar studenten meer gelegenheid moet bieden om zich internationaal te ontwikkelen. LE onderzocht ten tijde van de audit de mogelijkheid om het studeren in het buitenland te stimuleren. Studenten stellen dit op prijs. Het aanbod van Engelstalige vakken kan volgens studenten omhoog, mits de opleiding hiervoor goede Engelstalige docenten vindt.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn, getuige studenten en docent, nog niet optimaal. Het gaat daarbij om klimaatbeheersing, beschikbaarheid computers en de drukte in de mediatheek. Het auditpanel heeft de verschillende opleidingsspecifieke voorzieningen bezocht er beoordeelt deze als 'standaard'. LE beschikt over werk-, overleg- en onderwijsruimten alsmede over een uitgebreide digitale leeromgeving. De flexibiliteit van de voorzieningen is nog een punt van aandacht. De introductie van *portable devices* zou al een verbetering betekenen volgens de docenten. Volgend studiejaar start de hogeschool met een renovatie die moet leiden tot een verbetering van de punten van kritiek van docenten en studenten.

Docenten

De opleiding beschikt over een docentencapaciteit van 35 fte. Getuige de docent-studentratio van 1:26 is er sprake van onderbezetting. Er werken 40 docenten formeel bij de voltijdvariant en een kernteam van 5 docenten bij de deeltijdvariant. Een aantal docenten geeft les bij beide varianten. De Hogeschool Rotterdam maakt een onderscheid tussen docenten, kerndocenten, hogeschooldocenten en hoofddocenten. De expertise van beide laatstgenoemden ligt vooral op het terrein van onderzoek, kennisdeling en kennisontwikkeling. Zij werken binnen een kenniscentrum aan verschillende onderzoeksprojecten.

85 Procent van de docenten beschikt over een masterdiploma, twee docenten zijn gepromoveerd, twee volgen een promotietraject. Daar waar specifieke kennis ontbreekt binnen het docententeam, nodigt LE gastsprekers uit.

De opleiding biedt haar docenten ruim gelegenheid om hun deskundigheid te bevorderen. Tien procent van het aantal fte's kunnen zij aan professionalisering besteden. Iedere docent met een vaste aanstelling beschikt over een Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid. Het professionaliseringsbeleid is, samengevat, gericht op teamgerichte scholing, taak- en functiegerichte scholing en vakinhoudelijke scholing.

De didactische component is nog een ontwikkelpunt volgens enkele studenten, een meerderheid is tevreden. Toch blijft LE versterkt inzetten op scholing van docenten op dit terrein. Studenten geven aan tevreden te zijn over hun docenten: er is sprake van een 'mooi enthousiast team', hoewel de werving van docenten die de Engelse vakken doceren welkom zijn.

De werkdruk is binnen LE een thema. Met name de veranderingen de laatste jaren, o.a. op het gebied van curriculumontwikkeling en de forse instroom van studenten, vormen daarbij een belasting. LE neemt op dit terrein maatregelen waaronder het aannemen van nieuwe docenten en een minder arbeidsintensieve wijze van begeleiden, zonder dat dit de kwaliteit van de begeleiding inperkt. Ook gaat de opleiding meer over van summatieve naar formatieve toetsing.

Weging en oordeel

De vakinhoudelijk kwaliteit van het curriculum voor beide varianten is voldoende. De belangrijkste thema's, waaronder nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied komen daarbij aan bod. De onderzoekscomponent is in het curriculum verwerkt, maar verdient op onderdelen nog aanscherping. Dit geldt ook voor de internationale component: aanwezig, maar dit kan LE nadrukkelijker in haar curriculum verwerken. Mede naar aanleiding van studentevaluaties, werkt de opleiding aan een gewijzigde didactische opzet bij verschillende kennisgerelateerde studieonderdelen. Het team docenten is in staat om de studieonderdelen te verzorgen, studenten beamen dit. De werkdruk blijft een aandachtspunt, ondanks reeds ingezette en nog te nemen maatregelen door de opleiding.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding ten tijde van de audit bezig was met een aantal, deels majeure, veranderingen waaronder op het gebied van didactiek. In dit verband merkt het auditpanel op dat LE kritisch naar zichzelf kijkt, goed zicht heeft op haar ontwikkelpotentieel en zich daarbij gesteund weet door een enthousiast team docenten dat 'fors aan de bak moet' en een groep kritische studenten. Het auditpanel waardeert dit. Al met al is het oordeel 'voldoende' voor standaard 2 gerechtvaardigd.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Toetsing

De opleiding maakt bij haar toetsing een onderscheid tussen formatieve en summatieve toetsing. Beide toetsvormen heeft de opleiding op een inzichtelijke wijze uitgewerkt.

Formatieve toetsing

Tot formatieve toetsing binnen LE behoren: oefenopdrachten en/of proeftoetsen, beoordelingsformulieren die de opleiding gebruikt voor het praktijkgericht onderwijs (projecten, stage) en die studenten inzicht moeten geven in de achtergronden van de beoordeling. Bij keuzevakken, minoren of in de profileringsruimte, krijgen studenten feedback, tijdens de studieloopbaancoaching en studieloopbaanbegeleiding krijgen zij op individuele basis feedback op hun tussenproducten, hun studievoortgang en de mate waarin ze vorderen in hun competentieontwikkeling tot een volwaardig beroepsbeoefenaar op bachelorniveau.

Summatieve toetsing

Voor de summatieve toetsing geldt, dat LE bij de kennisgestuurde modules kennis en inzicht toetst van de *BoKS*. De opleiding hanteert hierbij een mix van open en gesloten vragen, van mc-vragen, individuele en groepsopdrachten, presentaties en verslagen. De projecten beoordeelt LE bij beide varianten op basis van een groepsrapportage met daaraan gekoppeld een individuele beoordeling. De bedrijfsopdrachten die deeltijdstudenten schrijven, toetst de opleiding altijd individueel. Voor studieloopbaancoaching en studieloopbaanbegeleiding geldt dat toetsing plaatsvindt op basis van opdrachten. Aan het einde van de propedeuse vindt een studentassessment plaats met twee assessoren die met name één van de algemene hbo-competenties toetsen: de zelfsturende competentie. Het gaat dan om het kunnen sturen en reguleren van de eigen ontwikkeling, het leerpotentieel, de professionele houding en om ethisch en maatschappelijk verantwoord te handelen.

Het auditpanel heeft tijdens de audit een aantal toetsen bestudeerd en stelt vast dat deze dekkend zijn voor het vakgebied. De praktijkrelevantie van de vragen beoordeelt het auditpanel als hoog. De theoretische component moet de student dan koppelen aan een praktijkprobleem. De vragen zijn op hbo-bachelorniveau en vereisen voldoende diepgang bij de beantwoording ervan. Er is sprake van gevarieerde toetsen. De toetsen zijn valide en betrouwbaar.

Borging toetsbeleid, rol examen- en toetscommissie

Uitgangspunt bij het borgen van de kwaliteit van de toetsen is het hogeschoolbeleid. De regels rond toetsing en examinering zijn beschreven in de Onderwijs- en ExamenRegeling. Studenten vinden in de studiegids informatie over de wijze waarop de opleiding toetst. De opleiding maakt gebruik van toetsmatrijzen die zijn opgenomen in de modulewijzers en die zorgdragen voor transparantie. In de toetsmatrijzen zijn de wegingspercentages en de cesuur opgenomen. IGO zorgt er voor dat binnen LE voldoende kwaliteit aanwezig is op het gebied van toetsontwikkeling. Voor iedere nieuwe toets geldt, dat deze door een tweede docent bestudeerd en beoordeeld wordt op basis van een checklist. Omdat deze tweede docent ook de antwoordmodellen bestudeert, kan hij een goede inschatting maken of de toets binnen de gestelde tijd te maken is. Bij een assessment zijn altijd twee docent-beoordelaars betrokken.

Binnen LE geldt dat daar waar meerdere docenten beoordelen, er altijd kalibratieoverleg plaatsvindt tussen de beoordelaars. Indien de opleiding gebruik maakt van externe beoordelaars, zoals bij stages en projectopdrachten, dan hebben deze een adviserende stem. De opleiding blijft eindverantwoordelijk voor het finale oordeel.

LE heeft de beleidskaders van IGO verwerkt in haar toetsplan. Het auditpanel stelt vast dat dit op een inzichtelijke wijze is gebeurd. Het auditpanel is tevreden over de rol van de opleidingscommissie en de curriculumcommissie bij de totstandkoming en uitvoering van het toetsplan. IGO kent een instituutsbrede examencommissie. Iedere opleiding heeft één afgevaardigde die lid is van deze examencommissie.

LE heeft wél een eigen toetscommissie die door de examencommissie is gemandateerd om de kwaliteit en het niveau van tentamens en examens te controleren. Beide commissie rapporteren over hun werkzaamheden in een jaarverslag. Het auditpanel heeft het jaarverslag van de examencommissie IGO 2016/2017 en de toetscommissie LE 2016/2017 bestudeerd en stelt vast dat zij op een inzichtelijke en uitgebreide wijze verslag doen van hun werkzaamheden en bevindingen. Het auditpanel stelt tevens vast, dat de door toetscommissie beschreven bevindingen in haar jaarverslag een waardevol aspect vormen van kwaliteitszorg. Zo beschrijft de toetscommissie op een inzichtelijke wijze het resultaat van door haar bestudeerde toetsen. Ook bestudeert en beoordeelt zij scripties en geeft zij haar oordeel. De bevindingen van de toetscommissie bespreekt de examencommissie met het management en de modulehouders. Een keer per jaar vindt er binnen LE overleg plaats met alle verantwoordelijke partijen over de borging van de toetskwaliteit en het eindniveau. De examencommissie stelt vast of studenten het eindniveau hebben behaald.

IGO heeft een profiel opgesteld voor de examinatoren, de 'Profiel schets examinatoren Hogeschool Rotterdam'. Ieder jaar benoemt de IGO-examencommissie de examinatoren. Het auditpanel stelt vast dat het profiel adequaat is en dat de benoemingsprocedure zorgvuldig is vormgegeven.

Toetsen eindkwalificaties

Het auditpanel stelt vast dat LE de competenties op een uitgebreide en adequate wijze toetst in het derde en vierde studiejaar. Zowel de vormgeving als de uitvoering ervan zijn inzichtelijk. Voor de voltijd- en de deeltijdvariant geldt een iets ander afstudeertraject. Hierna volgt een korte beschrijving.

Voltijd

Voor de voltijdstudenten geldt dat zij voor hun afstuderen deelnemen aan (1) een Engelstalig project in het derde studiejaar en in het vierde studiejaar aan hun afstudeeropdracht werken. In het Engelstalig project, *European Distribution Logistics*, werken studenten aan een realistische casus. De opleiding geeft een groeps cijfer voor het projectverslag en de Duitse brief. De individuele beoordeling geeft de opleiding op basis van een *pitch* en het functioneren van de student binnen de groep. Bij (2) de afstudeeropdracht voert de student alleen een onderzoek uit in het laatste semester van zijn studie. De opleiding beoordeelt de student op basis van het functioneren binnen een bedrijfscontext, het onderzoeksverslag, de eindpresentatie en verdediging.

Deeltijd

Het afstudeertraject voor deeltijdstudenten ziet er iets anders uit. Zo werken zij in groepen van drie studenten in het derde studiejaar aan het project *Supply Chain Management: Lean Six Sigma at Cristian Musical Instruments*. Zij laten daarbij zien dat ze het logistieke proces in de volle breedte beheersen. Het cijfer komt tot stand op basis van het adviesrapport van de groep en een individueel mondeling assessment. Deeltijdstudenten schrijven in het vierde studiejaar hun afstudeeropdracht en werken parallel aan hun bedrijfsopdracht. Door een bedrijfsopdracht uit te voeren, toont de student dat hij leiding kan geven en daarbij managementtechnieken inzet die hij tijdens de opleiding heeft geleerd.

Studenten stellen een logboek samen, verzorgen voor medestudenten en de loopbaancoach een flitspresentatie en schrijven een individueel verslag. Het auditpanel heeft zich gericht op de afstudeeropdracht (scriptie) die deeltijdstudenten in het laatste semester uitvoeren. Zij werken dan individueel aan een opdracht uit het bedrijfsleven (veelal hun werkgever), komen daarbij tot een verbetervoorstel en verantwoorden dit. LE beoordeelt het onderzoeksrapport, de presentatie en de verdediging.

Het auditpanel stelt vast dat het afstudeertraject en de toetsing ervan op een adequate wijze is vormgegeven voor beide varianten. Een punt van aandacht is de wijze waarop de opleiding beoordeelt. Het auditpanel sluit wat dit aspect betreft aan bij het oordeel van het vorige auditpanel en van de eigen toetscommissie, zoals beschreven in haar meest recente jaarverslag 2016-2017. Niet in alle gevallen is het beoordelingsformulier op een inzichtelijke/navolgbare wijze ingevuld. In een aantal gevallen ontbreekt een verantwoording of is deze erg mager. Op dit punt, het zorgvuldig invullen van beoordelingsformulieren, kan de opleiding dan ook nog een slag maken en kunnen de afstudeercoördinatoren meer sturen. Een heldere, inzichtelijke beoordeling heeft tenslotte ook voor de student meerwaarde. Studenten geven aan dit laatste te onderstrepen.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat LE beschikt over een goed uitgewerkt systeem van toetsen. Zowel het kennisgestuurde als het praktijkgestuurde deel van de opleiding toetst de opleiding adequaat. Formatieve en summatieve toetsen hebben ieder hun plek binnen de opleiding en representeren wat niveau betreft duidelijk het bachelorniveau. Validiteit, betrouwbaarheid, bachelorniveau en variatie van de toetsen zijn in orde. Zowel de toets- als de examencommissie zitten goed in hun rol en nemen hun taken, mede gelet op de inhoud van hun jaarverslagen, serieus. De wijze waarop de opleiding het afstudeertraject vormgeeft, beoordeelt het auditpanel als passend bij de twee varianten. Praktijk en theorie toetst LE op een adequate wijze, passend bij de doelgroep. Een aandachtspunt is de wijze waarop de beoordelingsformulieren worden ingevuld. Dat moet op een navolgbaardere en zorgvuldigere wijze gebeuren. Het auditpanel trof goed ingevulde beoordelingsformulieren aan, maar ook beoordelingen die weinig inzichtelijk waren. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als 'voldoende'.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Traject naar het afstuderen

LE toetst de eindkwalificaties bij haar voltijd- en deeltijdstudenten op verschillende manieren (zie standaard 3). Voor beide groepen studenten geldt, dat zij bij hun afstuderen tonen dat zij als startende beroepsbeoefenaar aan de slag kunnen. Afgestudeerde LE'ers laten bij hun afstuderen zien, dat zij zelfstandig een onderbouwd advies op strategisch niveau kunnen geven over een praktijkprobleem binnen het logistieke domein. Studenten kunnen zelf een afstudeeronderwerp kiezen. Essentieel is dat het door hen uitgevoerde onderzoek gebaseerd is op actuele, deels wetenschappelijke, literatuur. Het praktijkonderzoek voeren zij zelfstandig uit. Parallel aan de afstudeeropdracht volgt de student de module Onderzoeksvaardigheden die hem extra ondersteuning biedt bij het uitvoeren van de afstudeeropdracht. Overigens starten studenten met hun afstudeeropdracht al in het eerste kwartaal van het vierde studiejaar. Deeltijdstudenten volgen de module 'Voorbereiding afstuderen'. Deze module besteedt niet alleen aandacht aan onderzoeksvaardigheden, maar biedt studenten ook ondersteuning bij het formuleren van een afstudeeropdracht en bij de werving ervan. Ook leren zij een plan van aanpak te schrijven voor het afstudeertraject. Studenten die een vergelijkbare afstudeeropdracht uitvoeren, komen iedere twee weken bijeen en bespreken binnen de kaders van een *feedback* groep onder begeleiding van een docent hun ervaringen rond het afstuderen.

Het afstuderen in duo's is voor de afstudeeropdracht sinds 2016 niet meer mogelijk.

Oordeel auditpanel over de afstudeeropdracht

Voorafgaand aan de audit heeft het auditpanel vijftien, deels Engelstalige, voltijd en deeltijd afstudeerwerken bestudeerd en deze beoordeeld. Het niveau van de afstudeeropdrachten loopt uiteen, zo stelt het auditpanel vast. Zeer goede afstudeeropdrachten, waaronder drie kandidaten voor de Nationale scriptieprijs 2016, worden afgewisseld door afstudeerwerken die voldoende zijn. De opleiding voert een streng cijferbeleid zo stelt het auditpanel vast: de lat ligt hoog.

Onderwerpen van de afstudeeropdrachten waren onder andere: '*Shipping gas with gas*', '*Internship optimising processes at Kraft Heinz Company*' en '*Met een inkoopanalyse meer expertise*'. Het auditpanel stelt vast dat de door hem bestudeerde afstudeerwerken, op één na, aansluiten bij het werkveld. Ook wordt duidelijk uit de opdrachten, dat studenten een forse inspanning moeten leveren en daarbij 'flink aan het denken worden gezet'. Het auditpanel kan zich vinden in de becijfering van de afstudeeropdrachten door de opleiding. Wel zijn er een aantal kanttekeningen te plaatsen. Studenten lijken meer dan eens moeite te hebben met het verschil tussen probleemstelling, onderzoeksvraag en doelstelling. De valide onderbouwing van de door de student gekozen methodiek, de methodische verantwoording, is niet in alle afstudeerproducten aangetroffen. Tenslotte verdient de component 'internationale literatuur' versterking. Bij het werken met *feedback*-groepen van vier studenten en in de onderzoeksmodule, kan de opleiding hier expliciet aandacht aan besteden.

Oordeel werkveld over het afstudeerniveau

Evaluaties onder afstudeerders, bedrijfsbegeleiders en werkveld laten zien dat het afstudeerprogramma voldoet. In de twee (voltijd) en drie (deeltijd) programmaonderdelen voor afstuderen, vraagt de opleiding beroepsproducten die recht doen aan de eindkwalificaties.

Organisaties waar studenten afstuderen geven aan, dat zij tevreden zijn over hun afstudeerniveau. Zij zijn positief over hun houding, werkwijze en resultaten. Uit opleidingsevaluaties onder bedrijfsbegeleiders van afstudeerorganisaties is het beeld identiek. Een ruime meerderheid van hen, meer dan 85 procent, is van oordeel dat de opleiding voldoende aansluit op de beroepspraktijk. Iets meer, 95 procent, is van mening dat de opleiding de studenten voldoende kennis en vaardigheden aanreikt om in de praktijk te kunnen functioneren. Voor deeltijders geldt dat zij al tijdens hun studie een groei tonen in hun carrière, mede door het volgen van deze opleiding.

Alumni geven aan dat zij tevreden zijn over de opleiding: zij zien LE als een goede basis om de competenties verder te ontwikkelen en als een goede voorbereiding op hun verdere loopbaan in de logistieke sector. Zij wijzen er verder op dat er nauwelijks alumni zijn die geen baan hebben; driekwart van hen heeft een functie op hbo-bachelorniveau, bijna de helft heeft een leidinggevende functie. Uit alumnionderzoek blijkt dat bijna een kwart van de studenten doorstroomt naar een masteropleiding.

Weging en Oordeel

De opleiding heeft een afstudeertraject opgezet waarin de student in voldoende mate zijn kennis en kunde kan tonen. De afstudeerwerken laten zien dat LE-studenten voldoende zijn toegerust om als startende beroepsbeoefenaar het werkveld te betreden. Zowel alumni als het werkveld bevestigen dit beeld. Het niveau van de afstudeeropdrachten loopt uiteen, van zeer goed tot en met voldoende. Het auditpanel plaatst nog een aantal kanttekeningen bij de onderzoekscomponent van de afstudeerwerken maar stelt tevens vast, dat de opleiding beschikt over studieonderdelen zoals de *feedback*-groepen en de extra aandacht voor onderzoek in de laatste fase van de studie, om aan deze onderzoeksmatige kanttekeningen te werken. Het auditpanel beoordeelt standaard 4 als 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De betrokken en gekwalificeerde docenten van de hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie van de Hogeschool Rotterdam zorgen ervoor dat het logistieke werkveld beschikt over startbekwame hbo-afgestudeerden die voldoende zijn toegerust zijn om binnen het werkveld te functioneren.

- Het auditpanel beoordeelt standaard 1 met betrekking tot de doelstellingen en eigen profilering als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 2 met betrekking tot het programma, het personeel en de voorzieningen als 'voldoende'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 3 met betrekking tot het toetsen en beoordelen als 'voldoende'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau als 'voldoende'.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'voldoende' voor de hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie van de Hogeschool Rotterdam in de varianten voltijd en deeltijd.

Het panel adviseert de NVAO de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Hierna volgen vier aanbevelingen voor de opleiding. Deze komen voort uit de bevindingen van het auditpanel tijdens de audit.

- LE kan haar internationale netwerk verder integreren binnen haar opleiding, teneinde de ambities van het goede Rotterdamse profiel verder aan te scherpen.
- Omdat ketensamenwerking en distributie volgens de Hogeschool Rotterdam de (belangrijkste) speerpunten zijn, kan de opleiding overwegen om dit op korte termijn om te zetten in (concrete) actiepunten.
- De opleiding overweegt een herpositionering of doorontwikkeling van de vt- en dt-opleiding LE, al dan niet in samenwerking met andere dt-opleidingen binnen HR. Dit lijkt het auditpanel een goede zaak om zo meer synergie te bereiken. Pas echter wel op met wéér een aanpassing binnen de dt-opleiding in een relatief korte periode.
- Omdat studenten meer dan eens moeite lijken te hebben met de methodische verantwoording in hun afstudeerwerk, adviseert het auditpanel de opleiding om studenten deze methodische verantwoording beter/herkenbaarder te laten afbakenen.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam Hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	V

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam Hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie, Hogeschool Rotterdam.
Datum locatiebezoek: 12 december 2017.

Bezoekprogramma Visitatie Logistiek Economie 12 december 2017

Tijdstip	Thema	Deelnemers
08:30 – 08:45 (15 min.)	Ontvangst panel	1) Opleidingsmanagement: Remco de Vries 2) Management deeltijd : Marten van Gilst 3) Organisatie: Annelies Sanders 4) OkP: Donald de Groot
08:45 – 09:45 (60 min.)	Vooroverleg auditpanel	Auditpanel
09:45 – 10:00 (15 min.)	Presentatie door management	1) Opleidingsmanagement: Remco de Vries 2) Management deeltijd: Marten van Gilst
10:00 – 11:00 (60 min.)	Gesprek studenten VT en DT	Studenten VT 1 Rudolf Vlot, 2 ^e jaarsstudent 2 Martijn Barbiers, 3 ^e jaarsstudent 3 Dionysios Tsiras, 3 ^e jaarsstudent 4 Robin Hutting, 4 ^e jaarsstudent 5 Haydar Baran, 4 ^e jaarsstudent Studenten DT 1 Jurjen Korpel, 3 ^e jaarsstudent 2 Furkan Yavuzigitoglu, 3 ^e jaarsstudent
11:00 – 11:15 (15 min.)	Pauze en wisseling gesprekspartners	
11:15 – 12:15 (60 min.)	Gesprek docenten (en examinatoren)	Docenten 1 VT Alexander de Vries 2 VT Mohamed el Ouasghiri 3 VT Cees Steendam 4 VT Lidewij ten Kate 5 DT: Nathalia Zantman 6 VT/DT: Jan-Willem Boskaljon
12:15 – 13:15 (60 min.)	Lunch en rondleiding	Panel + Youri van der Poel en Leideke Weller (3 ^{de} jaarsstudenten)
13:15 – 14:15 (60 min.)	Gesprek over borging met Examencommissie, Opleidingscommissie(minimaal 1 student-lid), Toetscommissie, Curriculumcommissie	Voorzitter examencommissie: Paul Bassant Lid opleidingscommissie: Simon Pikaar Student-lid opleidingscommissie: Saskia Slingerland Lid toetscommissie: Samantha Hoogerwaard Lid curriculumcommissie: Josanne Heeroma-ten Katen Lid curriculumcommissie: Annemarie Siemons

Tijdstip	Thema	Deelnemers
14:15 – 14:30 (15 min.)	Pauze en wisseling gesprekspartners	
14:30 – 15:30 (60 min.)	Gesprek werkveld en alumni	Werkveldvertegenwoordigers/ WVC / BVC: 1 Bart Kuijpers – Lely Industries 2 Angela van der Sluijs – Sandvik 3 Edwin Wouts – Sint Franciscus Gasthuis Alumni 1 VT Jack Bunnik – NRG Office 2 VT Amanda Henderson – Zorgservice XL 3 DT Dimitry Reichwein – P&O Ferrymasters 4 DT Kevin Raachow – European Gateway Services
15:30 – 15:45 (15 min.)	Pauze en wisseling gesprekspartners	
15:45 – 16:45 (60 min.)	Gesprek opleidingsmanagement	Opleidingsmanagement: Remco de Vries Management deeltijd : Marten van Gilst
16:45 – 17:15 (30 min.)	Beoordelingsoverleg panel	Panel
17:15 – 17:30 (15 min.)	Terugkoppeling bevindingen aan team	Opleidingsteam L&E Directie IGO
17:30 – 18:30 (60 min)	Ontwikkelgesprek	Opleidingsmanagement: Remco de Vries Management deeltijd : Marten van Gilst Coördinator deeltijd: Josanne Heeroma-ten Katen Docent: Annemarie Siemons Docent: Annelies Sanders Docent: Alexander de Vries

Werkwijze

Bij de beoordeling van de opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland" van September 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd- en deeltijd variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde leerresultaten worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn 'beoordeling eindwerken'.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA waarbij Hobéon vier hogescholen en NQA twee hogescholen hebben beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als de NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2016'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien i) standaard 1 'onvoldoende' is, ii) een of twee standaarden 'onvoldoende' en herstel binnen twee jaar niet realistisch en haalbaar is of iii) drie of meer standaarden als 'onvoldoende' beoordeeld worden.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'voldoende' zijn indien ten minste twee standaarden 'voldoende' zijn, waaronder in elk geval standaard 1, en herstel van de tekortkoming(en) bij de 'onvoldoende' standaarden realistisch en haalbaar is binnen twee jaar.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht/aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel.
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's/werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bestudeerd en beoordeeld¹:

Aantal	Studentnummer	Variant
1	0881808	vt
2	0863336	vt
3	0865560	vt
4	0880885	vt
5	0891620	vt
6	0882030	vt
7	0898750	vt
8	0865418	vt
9	0883997	dt
10	0874508	dt
11	0883635	vt
12	0868550	vt
13	0839431	vt
14	0798962	vt
15	0554918	dt

¹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	HBO Logistiek en Economie groep 1
----------------------	-----------------------------------

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijvingen
Dhr. Dr. J.W. (Wes) Wierda	De heer Wierda is partner van de Hobéon Groep. Hij maakt regelmatig deel uit van verschillende visitatiepanels als domeindeskundige en treedt nu ook op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
Dhr. T.J. (Thierry) Bonsing MSc BA	Dhr. Bonsing is docent Supply Chain Management/Operations Management en stagecoördinator binnen de International Business School aan de Hanzehogeschool Groningen.
Dhr. drs. S.J.C.M. (Stef) Weijers	Dhr. Weijers is lector Logistiek & Allianties bij de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en programmadirecteur van het KennisDC Logistiek Gelderland.
Dhr. C.R. (Casper) Sijtsma	Dhr. Sijtsma is student Logistiek & Economie bij Fontys Hogescholen.
Dhr. Drs. G.W.M.C. Broers	Getraind NVAO secretaris

Op 8 september 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Logistiek en Economie van de Hogeschool Rotterdam onder het nummer 005895.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl